

Wystawa pn. „Statki” z cyklu „Kolekcje”
przedstawiająca prace modelarskie
Krzysztofa Szczęsnego
oraz pastele Zofii Orczyńskiej

Wystawa pt. *Statki*

Krzysztof Szczęsny – właściciel „Stoczni” w Wejherowie

Z zamiłowania pasjonat i kolekcjoner szczególnego typu modelarstwa okrętowego, jakim są drewniane modele statków. Na co dzień lokalny przedsiębiorca, specjalista zarządzania jakością, pięć lat temu, przy olbrzymim duchowym, i nie tylko, wsparciu żony Mirosławy objawił niezwykle talent do sztuki budowania arcytrudnych, przeznaczonych dla wytrawnych modelarzy drewnianych statków. Najchętniej pracuje podczas długich, zimowych wieczorów, nierzadko wspólnie z Panią Mirosławą, tworząc wierne kopie dawnych żaglowców. Na ten cel został zaadoptowany osobny pokój, nazywany żartobliwie „Stoczną”. Okazało się, że już pierwsza próba podjęcia nowego wyzwania rozpoczęła niezapomnianą przygodę z modelarstwem. Umiejętności i odpowiednie predyspozycje sprawiły, że zaczęły powstawać prace, których zbudowanie wymaga wielkiej staranności, a także doskonałej orientacji w dziedzinie modelarstwa. Pan Krzysztof wykorzystuje specjalistyczne narzędzia, ręczne wiertarki, piły, szlifierki, pilniczki, pędzelki, a przede wszystkim lupę, ponieważ okręty kupowane są w częściach wraz z dokładnymi instrukcjami. Pan Krzysztof sam przyznaje, iż „wykonanie każdego z modeli, to nie lada wyczyn, gdyż chociażby samo olinowanie statku, tzw. powiązanie bloczków wymaga zrobienia około trzech tysięcy węzłów”.

Zofia Orczyńska - "ZOCHA"

Absolwentka Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej. Zajmuje się głównie twórczością artystyczną malarstwem, rysunkiem, rzeźbą. Większość prac wykonuje w ulubionej technice suchego pastelu, który łącząc w sobie walory rysunku (żywa, spontaniczna kreska) i malarstwa (miękkie nasyczone plamy koloru), pozwala na rejestrację motywu w sposób świeży, pełen wrażliwości. Maluje głównie w plenerze. Bierze udział w wielu plenerach krajowych i zagranicznych, które uwielbia. Tematami jej prac są architektura, pejzaż, zwłaszcza marynistyczny, portret, kwiaty. W dorobku artystycznym ma kilkadziesiąt wystaw indywidualnych oraz udział w licznych wystawach zbiorowych, na których zdobyła nagrody i wyróżnienia.

Budowa modelu statku z drewna

Budowa modelu drewnianego żaglowca podlega uniwersalnym zasadom i musi składać się z następujących etapów budowy:

- Szkielet
- Pokłady
- Poszycie listewkowe
- Wyposażenie kadłuba i pokładu
- Omasztowanie
- Olinowanie
- Malowanie

Do wykonania modelu nie potrzeba skomplikowanych urządzeń. Zupełnie wystarczającym wyposażeniem warsztatu będą narzędzia do obróbki drewna.

HMS Bounty - niewielki okręt (pełnorejowiec) admiralicji brytyjskiej z XVIII wieku (bounty ['baʊnti] ang. – hojność, szczodrość, obfitość) był typowym statkiem towarowym z końca XVIII wieku. Jednostka została przystosowana do przewozu 300 drzewek chlebowych na górnym pokładzie i z takim ładunkiem w październiku 1788 roku opuściła Tahiti, by płynąć na Jamajkę. Po 5 miesiącach na pokładzie wybuchł bunt, w wyniku którego kapitan William Bligh wraz z 19 członkami załogi zostali zmuszeni do opuszczenia pokładu. Na początku 1790 roku buntownicy dotarli do wyspy Pitcairn i spalili jednostkę. Historia fregaty znalazła odzwierciedlenie w wielu filmach i literaturze.

- Skala: 1/48
- Długość: 980 mm
- Wysokość: 763 mm
- Szerokość: 355 mm

HMS Sovereign of the Seas (Władca mórz) – był pierwszym XVII-wiecznym angielskim trzypokładowym żaglowym okrętem wojennym; początkowo zaliczany do I rangi, później przebudowany na okręt liniowy I rangi. Znany głównie z niezwykle bogatych dekoracji rzeźbiarskich, którymi ozdobiono jego kadłub. W momencie wodowania był najpiękniej zdobionym okrętem Royal Navy. Został zamówiony przez króla Karola I 26 czerwca 1634 roku. Okręt został zaprojektowany i zbudowany przez królewskiego szkutnika Phineasa Petta, który pracował wraz ze swoim synem Peterem Pettem w stoczni w Woolwich nad Tamizą. Ze względu na ornamenty, koszt okrętu stał się na tyle wysoki, że konieczne było wprowadzenie specjalnego podatku na ten cel. W 1637 roku królewski okręt reprezentacyjny odbył swój pierwszy, niespełna miesięczny rejs, by następnie przez kolejne 15 lat cumować w porcie Chatham. Dalsze czterdzieści lat historii żaglowca wypełniał udział w wielu bitwach. W tym czasie jego nazwa została dwukrotnie zmieniona. Ostatecznie, wysłużony okręt spłonął w porcie podczas przypadkowego pożaru w 1697 roku.

- Skala: 1/78
- Długość: 1100 mm
- Konstrukcja wręgowa
- Podwójne poszycie dna

Wasa (Vasa) - galeon szwedzki Vasa z 1628 roku był jednym z czterech żaglowców budowanych dla szwedzkiej floty wojennej na zlecenie króla Gustawa Adolfa, pod nadzorem budowniczego holenderskiego pochodzenia Henrika Hybertssona. Był przeznaczony do wzięcia udziału w wojnie z Polską. Powstawał w czasie, gdy antypolska histeria osiągała w Szwecji apogeum. Stąd m.in. umieszczone pod latrynami galeonu rzeźby przedstawiające polskich szlachciców. Nie dane było jednak okrętowi wzięcie udziału w wojnie, ponieważ zatonął w kanale portu sztokholmskiego, jeszcze podczas swojego próbnego rejsu. Przyczyną katastrofy było złe wyważenie i niedostateczna stabilność kadłuba. Vasa znana jest dzisiaj dzięki przedsięwzięciu, którym było wydobycie wraku w 1961 roku. Stosunkowo dobrze zachowany kadłub oraz wyposażenie jednostki eksponowane są dzisiaj w sztokholmskim Muzeum Wasy.

- Skala: 1/75
- Długość: 980 mm
- Wysokość: 790 mm
- Szerokość: 190 mm
- Konstrukcja wręgowa
- Pojedyncze poszycie dna

Dwunastu Apostołów – liniowiec; okręt nowatorski nie tylko pod względem technicznym i konstrukcyjnym, lecz również z uwagi na organizację życia na pokładzie. Był rosyjskim pancernikiem I stopnia, wystrzelonym w stoczni Nikołajew w 1841 r. Stanowił część Floty Czarnomorskiej. Wyposażony w różne działa: długolufowe, bombardy i karonady. Brał udział w obronie Sewastopola, podczas której w lutym 1855 r. został zalany. Pierwszy kapitan statku, Kornilow, narzucił żelazną dyscyplinę, jednocześnie robiąc wszystko, by zapewnić swoim marynarzom życie w godnych warunkach. Jej skuteczność docenił sam car – żaglowiec okazał się wzorcowym okrętem w służbie carskiej.

- Skala: 1/100
- Długość: 1200 mm
- Szerokość: 400 mm
- Wysokość: 800 mm